

Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen

Gedragscode 2026

Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen

Inhoud

Hoofdstuk 1 Definities	3
Hoofdstuk 2 Inleidende bepalingen	10
Hoofdstuk 3 Normen	11
Hoofdstuk 4 Toezicht op relevante transacties (insiderregeling).....	18
Hoofdstuk 5 Vertrouwelijkheid	20
Hoofdstuk 5.1 Pensioenfondseigendommen, ICT-middelen, informatiebeveiliging en IT- gedragscode	20
Hoofdstuk 6 Meldingsplicht.....	20
Hoofdstuk 7 Compliance officer	21
Hoofdstuk 8 Ondertekening gedragscode en jaarlijkse verklaring.....	22
Hoofdstuk 9 Sancties	22
Hoofdstuk 10 Advies en bezwaar	22
Hoofdstuk 11 Onvoorziene omstandigheden.....	23
Hoofdstuk 12 Inwerkingtreding.....	23
Bijlage 1:	24
Tegenstrijdige (neven)functies, als bedoeld in artikel 3.1.3.3	24
Relevante (te melden) nevenfuncties, als bedoeld in artikel 3.1.3.1.....	24
Bijlage 2: IT-gedragscode.....	25
1. Inleiding	25
2. Doel	25
3. Gebruik informatie en ICT-voorzieningen	26
3.1 Zorgvuldigheid	26
3.2 Toegang en gebruik informatie	26
3.3 Wachtwoorden.....	27
3.4 Netwerken	27
3.5 Beëindiging dienstverband/ langdurige afwezigheid	27
3.6 Verlies of diefstal apparatuur	27
4. Apparatuur en BYOD	28
4.1 Bring Your Own Device (BYOD)	28
4.2 Informatiebeveiligingsmaatregelen BYOD	29
5. E-mail gebruik.....	29
6. Internetgebruik.....	30
7. Social media.....	31
8. GenAI (zoals Copilot, ChatGPT)	31

Hoofdstuk 1 | Definities

1.1 *Belangenverstrengeling of Belangenconflict*

De situatie dat het bezit van of het beheer over (*financiële*) *belangen*, dan wel het hebben van *Voorwetenschap*, een onafhankelijk functioneren of een onafhankelijke besluitvorming van de *Verbonden persoon* in de weg kan staan voor zover dit betrekking heeft op de taken en verantwoordelijkheden van de *Verbonden persoon* bij het pensioenfonds.

1.2 *Belanghebbende*

de persoon die uit hoofde van de statuten en het pensioenreglement van het fonds, rechten kan ontfangen of meent te kunnen ontfangen jegens het fonds.

1.3 *Beleggingsinstelling*

een beleggingsfonds, beleggingsmaatschappij of een instelling voor collectieve beleggingen in effecten (ICBE) zoals bedoeld in artikel 1.1 van de Wet op het financieel toezicht.

1.4 *Compliance is*

het bewerkstelligen van een integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds en een integere cultuur waar het als vanzelfsprekend is dat *Verbonden personen* handelen in overeenstemming met de geldende maatschappelijke normen en de wet- en regelgeving.

1.5 *Corruptie*

Corruptie is het politieke, sociale of economische verschijnsel waarbij iemand in een machtspositie ongeoorloofde gunsten verleent in ruil voor wederdiensten of als vriendendienst

1.6 *(Persoonlijke) beleggingstransactie*

- a. een transactie in een financieel instrument, door of in naam van een *Insider*, waarbij:
 - de *Insider* handelt anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of *functie*,
 - een transactie wordt verricht voor rekening van de *Insider*, of
 - een transactie wordt verricht voor rekening van *Gelieerde derden*, dan wel
- b. een andersoortige (financiële) transactie, inclusief het anders dan in de normale uitoefening van zijn beroep of *functie* verrichten, doen verrichten of bewerkstelligen van enige handeling, ten voordele van de *Insider* of *Gelieerde derden*.

1.7 *(mede) Beleidsbepalers*

- a. Leden van het Bestuur
- b. Sleutelfunctiehouder/ vervuller
- c. Overige door het bestuur aan te wijzen *functies*

1.8 *Concrete informatie (binnen de context van voorwetenschap)*¹

Informatie over:

¹ Als een doorlopend proces (- gespreid in de tijd) beoogt een bepaald doel (situatie of gebeurtenis) tot stand te brengen of dit doel realiseert, kan dat toekomstige doel, of het proces (de tussenstappen) daarnaar toe, in dit verband als concrete informatie worden beschouwd. Een tussenstap in een in de tijd gespreid proces wordt beschouwd als voorwetenschap indien deze tussenstap als zodanig voldoet aan de criteria voor voorwetenschap.

- a. een situatie die bestaat of waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat zij zal ontstaan: of
- b. een gebeurtenis die heeft plaatsgevonden of waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat zij zal plaatsvinden: én
- c. die specifiek genoeg is om een conclusie uit te trekken over de mogelijke invloed van die situatie of gebeurtenis op de koers van financiële instrumenten of van daarvan afgeleide financiële instrumenten, daaraan gerelateerde spotcontracten voor grondstoffen of de geveilde, op emissierechten gebaseerde producten.

1.9 *Financieel belang (in Zakelijke relaties) is*

een belang in het totaal vermogen of zeggenschap in het beleid van de organisatie. Een belang van meer dan [5%] van het totaal vermogen of zeggenschap in het beleid van de organisatie wordt gezien als een aanmerkelijk *financieel belang*;

- a. Iedere overige vorm van bezit of beheer van aandelen en/of effecten;
- b. bezit van vorderingsrechten, onroerend goed en bouwgrond;
- c. financiële deelneming in ondernemingen anders dan aandelenbezit;
- d. Schulden. Onder schulden worden mede begrepen hypotheekschulden in een financiële constructie, waarop (voor)kennis of bezit van *financiële belangen* van invloed kan zijn;

1.10 *Financieel instrument*

Onder financieel instrument of producten worden begrepen alle in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht opgesomde producten, waaronder:

- a) effect;
- b) geldmarktinstrument;
- c) recht van deelneming in een *Beleggingsinstelling*, niet zijnde een effect;
- d) derivatencontract, waaronder begrepen maar daartoe niet beperkt een optie, future, swap, valuta- en rentetermijncontract, en
- e) overige financiële instrumenten in de zin van de Wet op het financieel toezicht, en voorts al hetgeen naar de opvattingen in het maatschappelijk verkeer als zodanig wordt beschouwd.

1.11 *Fraude*

Een opzettelijke handeling door een of meer personen waarbij misleiding wordt gebruikt om een onrechtmatig voordeel te behalen.

1.12 *Functie*

Een *functie* is een positie binnen de organisatie bestaande uit een verzameling van samenhangende activiteiten (taken) en verantwoordelijkheden die overeenkomstig een bij de *functie* horende functieprofiel is toegewezen aan een functiehouder.

1.13 *Hoofdfunctie* (binnen de context van de gedragscode)

De *functie* van de *Verbonden persoon* bij het pensioenfonds is binnen de context van de uitvraag omtrent naleving van de gedragscode altijd de *hoofdfunctie* van de *Verbonden persoon*, ongeacht of de *Verbonden persoon* elders in loondienst is of uit andere activiteiten inkomen geniet.

De volgende *hoofdfuncties* worden ten behoeve van de opgave 'naleving van de gedragscode' aan de compliance officer onderkend:

- a. Lid Bestuur en lid Auditcommissie
- b. Lid VO
- c. Sleutelfunctiehouder en/of -vervuller voor zover deze nog niet onder sub a valt.

d. Extern lid bestuurscommissie, voor zover deze nog niet onder sub a tot en met c valt.

Een specifieke activiteit die als onderdeel van een *functie* of daarnaast wordt vervuld binnen een apart gremium of project is meestal een *aanvullende* rol. Denk bijvoorbeeld aan de rol van lid van een risico commissie van de *Verbonden persoon*, náást diens *hoofd functie* van bestuurslid (voorbeeld sub f). *Bestuurslid is dan de hoofd functie. Niet het lidmaatschap van de commissie.*

1.14 *Nevenfunctie* (binnen de context van de gedragscode)

Een *Nevenfunctie* omvat alle activiteiten die een *Verbonden persoon* vanuit een andere organisatie dan het pensioenfonds uitvoert, náást de activiteiten die hij verricht uit hoofde van zijn *Functie* of rol bij het pensioenfonds.

1.14.1 *Relevante Nevenfunctie* (binnen de context van de gedragscode)

Alle activiteiten die een *Verbonden persoon* uitvoert, náást de activiteiten die hij uit hoofde van zijn *Functie* of rol bij het pensioenfonds uitvoert én waarbij de *Verbonden persoon* uit hoofde van zijn *functie* bij het pensioenfonds- in een situatie kan komen waarbij de *Verbonden persoon* moet kiezen tussen het primair behartigen van de belangen van het pensioenfonds of de belangen van de organisatie of instelling waar de *Verbonden persoon* de *Nevenfunctie* uitoefent². Dit betreft verder in ieder geval de voorbeelden zoals genoemd in bijlage 1.

1.15 *Gelieerde derden zijn*

- a) echtgenoot, echtgenote of partner van de *Verbonden persoon*;
- b) bloed- en aanverwanten tot de tweede graad van de *Verbonden persoon* die tot last / het huishouden van de *Verbonden persoon* zijn / behoren;
- c) (andere) personen die tot het huishouden van de *Verbonden persoon* behoren,
- d) lasthebbers en vermogensbeheerders (niet zijnde vrije hand beheerders), voor zover handelend ten behoeve van de *Verbonden persoon*, en
- e) rechts- of natuurlijke personen met wie de *Verbonden persoon* een relatie heeft, die van dien aard is dat de *Verbonden persoon* een direct of indirect wezenlijk belang heeft bij het resultaat van een transactie in een financieel instrument of product

Gelieerde derden, waaronder de gezinsleden van de *Verbonden persoon*, vallen zelf niet rechtstreeks onder de werking van deze gedragscode. De bepaling ten aanzien van het handhaven van vertrouwelijkheid door de *Verbonden persoon* geldt echter ook ten opzichte van *Gelieerde derden* en bovendien is het niet toegestaan de *Gelieerde derden* te betrekken bij handelingen die in strijd zijn met deze gedragscode. Ten opzichte van *Gelieerde derden* bestaat voor de *Insider* een inspanningsplicht.

1.16 *Insiders*

iedere natuurlijke of rechtspersoon die beschikt over *Voorwetenschap*³. De Europese verordening marktmisbruik (MAR, artikel 8, vierde lid) onderscheidt twee categorieën personen die kunnen beschikken over *Voorwetenschap*; te weten de “primaire” en de “secundaire *Insiders*”. De compliance officer stelt een *Verbonden persoon* schriftelijk op de hoogte als hij wordt aangemerkt als *Insider*.

² Een conflict zou zich kunnen voordoen in de vorm van: een betaalde nevenfunctie, reputatieschade, potentiële *belangenverstrengeling*, tijdsbesteding, VTE-norm, misbruik vertrouwelijke informatie, aanstelling vanwege functie bij het pensioenfonds, enz.

³ Indien het een rechtspersoon betreft, is artikel 8 MAR tevens van toepassing op de natuurlijke personen die overeenkomstig nationaal recht betrokken zijn bij de beslissing om de verwerving of vervreemding of annulering of wijziging van een order voor rekening van de rechtspersoon in kwestie uit te voeren.

1.16.1 (*Primaire*) *Insiders* kunnen zijn

(voor zover er sprake is van *Voorwetenschap*) die personen die in een bijzondere relatie tot de uitgevende instelling staan zoals bestuursleden. Ook worden personen die uit hoofde van hun beroep, bedrijf of *functie* toegang hebben tot *Voorwetenschap* als *primaire Insiders* gekwalificeerd⁴. Binnen de context van de gedragscode van het pensioenfonds kunnen hier de volgende personen onder worden verstaan:

- a. leden van het bestuur of de beleggingscommissie, die direct of indirect bij transacties van het pensioenfonds in financiële instrumenten of producten zijn betrokken, dan wel anderszins uit hoofde van hun werkzaamheden over *Voorwetenschap* of andere *Vertrouwelijke (markt)informatie* beschikken of kunnen beschikken én tegelijkertijd een *Nevenfunctie* bij een andere institutionele belegger bekleden.
- b. Een *Insider* is ook de *Verbonden persoon* die kan beschikken over andere *Vertrouwelijke (markt)informatie*.
- c. Het bestuur kan andere (groepen van) *Verbonden personen* als *Insider* aanwijzen. Het bestuur stelt een *Verbonden persoon* schriftelijk op de hoogte als hij wordt aangemerkt (tijdelijke) als *Insider*.

1.16.2 (*Secundaire*) *Insiders* zijn

alle andere personen dan *primaire Insiders* die op een andere wijze dan een *primaire Insider* op enig moment over *Voorwetenschap* beschikken. Voor *secundaire Insiders* moet wel aangetoond worden dat zij weten of zouden moeten weten dat de informatie waarover zij beschikken *Voorwetenschap* is in de zin van de MAR. Het ligt bij *secundaire Insiders* minder voor de hand dat zij zich realiseren over *Voorwetenschap* te beschikken.

1.17 *Integriteitgevoelige functie* is

- a. een leidinggevende *functie* zoals de bestuursleden inclusief de leden van het niet uitvoerend bestuur en de auditcommissie; en
- b. *functies* waar een bevoegdheid aan is verbonden die een wezenlijk risico bevat voor de integere bedrijfsvoering van het pensioenfonds. Bij deze categorie is het de verantwoordelijkheid van het pensioenfonds om, mede aan de hand van objectieve, kenbare criteria de afweging te maken of betrokkene een *Integriteitgevoelige functie* vervult. Hiertoe behoren o.a. de externe leden van commissies, de leden van het verantwoordingsorgaan en de Sleutelfunctiehouders en -vervullers.

1.18 *Integriteitsrisico* is

gevaar voor de aantasting van de (goede) reputatie, alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het pensioenfonds. *Reputatierisico* is hiermee een onderdeel van integriteitsrisico.

1.19 *Maatschappelijk onbetamelijk gedrag* is

Ieder gedrag dat bewust of onbewust faciliteert bij overtredingen of betrokkenheid heeft bij overtredingen. Daarnaast verstaat het pensioenfonds onder *Maatschappelijk onbetamelijk gedrag* ook gedrag waarbij algemeen geaccepteerde (*kerkelijke*) waarden en normen niet worden toegepast.

⁴ Het is niet relevant of de personen die als *primaire insiders* worden aangemerkt weten of zouden moeten weten dat zij over *voorwetenschap* beschikken. Op grond van het feit dat zij een bepaalde functie bekleden of in een bepaalde verhouding tot de uitgevende instelling staan worden zij verondersteld te weten wanneer de informatie waarover ze beschikken kwalificeert als *voorwetenschap*.

- 1.20 *Marktmisbruik*
omvat handel met *Voorwetenschap*, het verbod om *Voorwetenschap* wederrechtelijk aan een derde mede te delen, de plicht voor uitgevende instellingen om *Voorwetenschap* die op henzelf betrekking heeft zo snel mogelijk openbaar te maken en het verbod om de markt te manipuleren.
- 1.21 *Personele unie*
Er is sprake van een *Personele unie*⁵ wanneer
- a. een *(mede)Beleidsbepaler* van het fonds zitting heeft in het bestuur, de RvT, of RvC of de directie van de organisatie waaraan door het pensioenfonds werkzaamheden zijn uitbesteed, of
 - b. wanneer een *(mede)Beleidsbepaler* van het fonds (of APF) tevens werkzaamheden verricht voor de organisatie waaraan door het pensioenfonds werkzaamheden zijn uitbesteed.
- 1.22 *Reputatierisico* is
gevaar voor de aantasting van de goede reputatie van het pensioenfonds.
- 1.23 *Significante invloed* (binnen de context van *Voorwetenschap*) is
informatie die indien deze openbaar zou worden gemaakt waarschijnlijk *Significante invloed* zou hebben op de koers van financiële instrumenten, daarvan afgeleide financiële instrumenten, daaraan gerelateerde spotcontracten voor grondstoffen of geveilde producten gebaseerd op emissierechten. Hieronder wordt verstaan: informatie waarvan een redelijk handelende belegger waarschijnlijk gebruik zal maken om er zijn beleggingsbeslissingen ten dele op te baseren. Zie ook onder *Voorwetenschap*
- 1.24 *Uitsluitingslijst (Blacklist of restricted list)*
Een lijst van organisaties die niet handelen in lijn met de richtlijnen voor verantwoord ondernemen van de Verenigde Naties (UN Global Compact) waarin het pensioenfonds haar pensioenvermogen niet zal investeren (direct of indirect) . Hierbij gaat het om mensenrechten, arbeidsrechten, anti-corruptie en milieu. Het bestuur kan besluiten om deze lijst aan te vullen met specifieke financiële instrumenten of categorieën van financiële instrumenten dan wel specifieke landen, bedrijven of sectoren.
- 1.25 *Verbonden personen* zijn (binnen de context van de gedragscode):
- a. leden en aspirant-leden van het bestuur en het bestuur als zodanig;
 - b. leden van het Verantwoordingsorgaan;
 - c. de Auditcommissie en externe leden van de overige commissies, en
 - d. het bestuur kan andere (groepen van) mensen als *Verbonden* persoon aanwijzen.
- Medewerkers van uitbestedingspartners zijn geen *Verbonden* personen, tenzij deze op basis van lid d van dit artikel wel als zodanig door het bestuur zijn aangewezen.
- 1.26 *Vertrouwelijke (markt)informatie*
Niet als openbaar geclassificeerde informatie over het pensioenfonds waaronder informatie over de met het fonds samenwerkende partijen, *Voorwetenschap*, en persoonsgegevens.

⁵ Besluit financieel toetsingskader pensioenfonds, artikel 20 lid 2

Daarbij is het niet relevant of deze personen allen werkzaam zijn binnen het pensioenfonds, of dat personen werkzaam zijn bij- of voor andere (markt)partijen.⁶ Zie ook 1.15.1

1.27 *Voorwetenschap*⁷ is

- a. de bekendheid met *informatie die concreet is* en die rechtstreeks of middellijk betrekking heeft op een uitgevende instelling, waarop de financiële instrumenten of producten betrekking hebben, of omtrent de handel in deze financiële instrumenten of producten, welke informatie niet openbaar is gemaakt en waarvan openbaarmaking *Significante invloed* zou kunnen hebben op de koers van de financiële instrumenten of producten of op de koers van daarvan afgeleide financiële instrumenten of producten; en
- b. voor zover dit om grondstoffenderivaten gaat, de bekendheid met informatie betreft welke informatie niet openbaar is gemaakt; en die *concreet is* en die direct of indirect betrekking heeft op één of meer van dergelijke derivaten of op daaraan gerelateerde spotcontracten voor grondstoffen; en waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze openbaar moet worden gemaakt of die verplicht openbaar moet worden gemaakt overeenkomstig Europese of nationale wettelijke of reglementaire bepalingen, marktvoorschriften, contracten, praktijken of gebruiken op de betrokken grondstoffenderivatenmarkt of spotmarkten;
- c. voor zover dit om emissierechten of daarop gebaseerde geveilde producten gaat, de bekendheid met informatie welke informatie niet openbaar is gemaakt en die *concreet is* en die direct of indirect betrekking heeft op één of meer van deze instrumenten en die, indien zij openbaar zou worden gemaakt, waarschijnlijk een *Significante invloed* zou hebben op de koers van deze financiële instrumenten of de daarvan afgeleide financiële instrumenten.
- d. Voor zover dit gaat over personen die belast zijn met het uitvoeren van orders met betrekking tot financiële instrumenten (voor rekening en/of in opdracht van het pensioenfonds) is *Voorwetenschap* tevens informatie die door het pensioenfonds wordt verstrekt en verband houdt met de lopende orders van het pensioenfonds inzake financiële instrumenten die *concreet is* en die direct of indirect betrekking heeft op één of meer uitgevende instellingen of op één of meer financiële instrumenten en waarvan openbaarmaking waarschijnlijk een *Significante invloed* zou hebben op de koers van de financiële instrumenten of op de koers van daarvan afgeleide financiële instrumenten.

1.28 *Vrijehand-beheerovereenkomst*

een schriftelijke overeenkomst, gesloten tussen de rechthebbende op financiële instrumenten (de *Insider* en tevens volmachtgever) en de vermogensbeheerder (de gevolmachtigde), waarin het vrije beheer over de effectenportefeuille van de *Insider* is overgedragen aan de vermogensbeheerder en waarbij die *Insider* aan de vermogensbeheerder slechts algemene richtlijnen mag geven over de samenstelling van de effectenportefeuille (soort financieel instrument), de beleggings-doelstelling(en) en de te volgen beleggingsstrategie.

1.29 *VTE (plichtige functies)*

De (beoogd) bestuurder of het (beoogd) lid van de raad van toezicht van een pensioenfonds moet voldoen aan de normering van tijdsbeslag, zoals vormgegeven in artikel 35a van het Besluit uitvoering Pensioenwet (Pw) en Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). Onder *VTE plichtige functies* wordt verstaan:

⁶ Voorbeelden van andere (markt)informatie zijn (niet limitatief): klantenlijsten, onderzoeksgegevens, formules voor bepaalde producten en informatie over biedingen en offertes of over voorgenomen overnames of fusies.

⁷ MAR Artikel 7, eerste lid onder a tot en met d.

- a. ieder lid van het Bestuur en de Raad van Toezicht binnen een Pensioenfonds; en
- b. iedere bestuurs- of toezichtfuncties bij een BV's, NV's en Stichtingen (niet zijnde een pensioenfonds) waarop ten miste twee van de volgende criteria uit Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn:
 - de waarde van de activa bedraagt meer dan € 20 miljoen,
 - de netto omzet (B.V. of N.V.) dan wel het totaal van de bedrijfsopbrengsten onderscheidenlijk de baten (stichting) over het boekjaar bedraagt meer dan € 40 miljoen
 - het gemiddeld aantal werknemers over het boekjaar bedraagt ten minste 250.

1.30 *Witwassen*

is het (doen) verrichten van handelingen, waardoor een voor de wet verzwegen vermogensaanwas ogenschijnlijk een legale oorsprong krijgt.

1.31 *Zakelijke relatie*

is een persoon, bedrijf of instelling waarmee het pensioenfonds een *Zakelijke relatie* onderhoudt of naar verwachting binnen afzienbare tijd zal gaan onderhouden.

Hoofdstuk 2 | Inleidende bepalingen

De gedragscode draagt mede bij aan het integer functioneren van het pensioenfonds ten behoeve van al diegenen die bij het pensioenfonds belang hebben, en het waarborgen van de goede naam en reputatie van het pensioenfonds en de pensioensector in het algemeen. Iedere *Verbonden persoon* is verplicht elk (potentieel) tegenstrijdig belang of *Reputatierisico* onmiddellijk te melden met kopie aan de compliance officer. Pogingen van een (aspirant-) relatie tot beïnvloeding dienen eveneens overeenkomstig bovenstaande onmiddellijk te worden gemeld.

Pensioenfondsden dienen de betrouwbaarheid van (*mede*) *Beleidsbepalers* te onderzoeken. Verder dienen zij de door deze personen verstrekte gegevens en referenties op juistheid en volledigheid te controleren⁸. Aanvullende controle dient met name ook plaats te vinden als er sprake is van het aanwijzen van *Integriteitsgevoelige functies*.

2.1 *Doelstelling GC*

Het doel van de gedragscode is het waarborgen en handhaven van het vertrouwen in het pensioenfonds door Belanghebbenden, door gewenst gedrag te stimuleren en ongewenst gedrag te voorkomen. De gedragscode kent daartoe algemene gedragsregels voor Verbonden personen en aanvullende gedragsregels voor Insiders. Waar in deze gedragscode staat geschreven ‘hij’ of ‘zijn’ moet tevens worden gelezen ‘zij’ of ‘haar’.

2.2 *Transparantie*

De gedragscode bevordert de transparantie rondom gedragsregels en maakt duidelijk aan alle bij het pensioenfonds *Verbonden personen* – ook voor de bescherming van hun eigen belangen – wat wel en wat niet is geoorloofd.

2.3 *Integriteit*

De gedragscode draagt mede bij aan het integer functioneren van het pensioenfonds ten behoeve van al diegenen die bij het pensioenfonds belang hebben en het waarborgen van de goede naam en reputatie van het pensioenfonds en de pensioensector in het algemeen. Onder niet integer gedrag wordt tevens *Maatschappelijk onbetamelijk gedrag* en alle vormen van *Fraude, Corruptie, Witwassen* en het overtreden van *Sanctiebepalingen* gerekend.

2.4 *Betrekken Gelieerde derden*

Het is niet toegestaan de normen van de gedragscode te omzeilen door het betrekken van (*Gelieerde*) *derden*.

2.5 *Integriteit bij uitbesteding*

De organisatie waaraan het pensioenfonds werkzaamheden heeft uitbesteed, moet beschikken over een gedragscode die ten minste gelijkwaardig is aan die van het pensioenfonds. Het bestuur van het pensioenfonds zal zich bij aanvang van een relatie aan de hand van de te doorlopen selectieprocedure hiervan vergewissen.

2.6 *Eindverantwoordelijkheid*

Het bestuur van het pensioenfonds is eindverantwoordelijk voor het naleven van de verplichtingen die voortvloeien uit enige wettelijke bepaling of de gedragscode.

⁸ Onderdeel van het betrouwbaarheidsonderzoek kan het inwinnen van inlichtingen over betrokkene bij voormalige werkgevers zijn of het door betrokkene laten overleggen van een verklaring omtrent het gedrag in de zin van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens.

2.7 *Escalatie bij melding of goedkeuring*

Indien volgens deze gedragscode de voorzitter van het bestuur toestemming of goedkeuring nodig heeft, wordt toestemming gevraagd aan de waarnemend voorzitter van het bestuur.

Hoofdstuk 3 | Normen

3.1 *Belangenconflicten of Belangenverstrengeling*

Uitgangspunt in alle gevallen van mogelijke belangenconflicten (hierna ook Belangenverstrengeling) is dat iedere *Verbonden persoon* een eigen verantwoordelijkheid heeft richting het pensioenfonds en de *Belanghebbenden* van het pensioenfonds. Iedere *Verbonden persoon* moet ervan doordrongen zijn dat (de schijn van) *Belangenverstrengeling* de reputatie van het PNB, maar ook van de *Verbonden persoon* zelf, kan schaden. De melder kan zich in voorkomende gevallen laten adviseren door de compliance officer. Een *Verbonden persoon* dient iedere vermenging van zakelijke en privébelangen respectievelijk de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, te vermijden.

In alle gevallen dient bij acceptatie van een uitnodiging of geschenk (in welke vorm dan ook) onderbouwd vastgelegd te worden dat er geen sprake is van een (potentieel) belangenconflict en dat dit passend is binnen de zakelijke relatie. Een en ander ter beoordeling van de voorzitter van het bestuur of als het acceptatie door de voorzitter betreft, door de waarnemend voorzitter van het bestuur. Tevens dient de compliance officer tussentijds door het bestuurssecretariaat te worden geïnformeerd en dienen de verbonden personen dit tenminste jaarlijks te melden aan de compliance officer via de NCI Compliance portal.

De voorzitter van het bestuur is bevoegd om onderbouwd Uitnodigingen van bepaalde zakelijke relaties uit te sluiten van de melding- en goedkeuringsplicht vooraf. Voor zover er uitzonderingen worden toegepast op de meld- en/of goedkeuringsbepalingen inzake Uitnodigingen uit deze gedragscode zal dit besproken worden tijdens het bestuursoverleg en zal hier tevens een toelichting over worden opgenomen in de notulen van het bestuursoverleg. Een en ander in het kader van een transparant- en re-construeerbaar besluitvorming- en goedkeuringsproces.

Uitzonderingen dienen periodiek door het bestuur geëvalueerd te worden om vast te stellen of een uitzondering nog passend wordt geacht binnen de context van het integriteitsbeleid en de gedragscode van het pensioenfonds en eventueel voortschrijdende inzichten.

Pogingen van een (potentiele) *Zakelijke* relatie tot beïnvloeding dienen onmiddellijk te worden gemeld. De melder kan zich in voorkomende gevallen laten adviseren door de compliance officer.

De *verbonden persoon* draagt er zorg voor iedere situatie die aanleiding geeft of zou kunnen geven tot een belangenconflict, te vermijden. De *Verbonden persoon* is verplicht elk (potentieel) belangenconflict direct te melden aan de compliance officer. Voor de volgende gevallen, waarin sprake kan zijn van (de schijn van) een potentieel belangenconflict, gelden specifieke regels:

1. relatiegeschenken;
2. uitnodigingen;
3. nevenfuncties;

4. belangen in *Zakelijke relaties*;
5. privérelaties;
6. bedrijfsmiddelen en pensioenfondseigendommen, en
7. relaties met leveranciers en dienstverleners.

Als een *Verbonden persoon* in een andere hoedanigheid dan die van *Verbonden persoon* van het pensioenfonds (relatie)geschenken en/of uitnodigingen ontvangt zoals bedoeld in deze gedragscode, dan hoeven die niet bij het pensioenfonds gemeld te worden, noch is daarvoor goedkeuring vereist van het pensioenfonds.

3.1.1 *Relatiegeschenken*

De *verbonden persoon* dient terughoudend en transparant om te gaan met het aanvaarden van relatiegeschenken, ontvangen in de hoedanigheid als *Verbonden persoon* van het fonds, om te voorkomen dat (de schijn ontstaat dat) het aanvaarden van een relatiegeschenk van invloed kan zijn op beslissingen van het fonds. Het ontvangen van relatiegeschenken door een *Verbonden persoon* is toegestaan onder de volgende voorwaarden:

- relatiegeschenken van één bedrijf of instelling, tot en met een maximale commerciële waarde van € 50 (exclusief BTW) per jaar mogen worden geaccepteerd zonder voorafgaande toestemming; en
- relatiegeschenken van één bedrijf of instelling, ongeacht de aard, met een waarde van meer dan € 50 (exclusief BTW) mogen alleen worden geaccepteerd na toestemming van de voorzitter van het bestuur.
- Andere aanbiedingen van goederen of diensten zoals kostenvergoedingen voor partners, leveranties van goederen en diensten met ongebruikelijk hoge kortingen of tegen niet marktconforme tarieven en leningen van *Zakelijke relaties* dienen eveneens altijd zo spoedig mogelijk gemeld te worden aan de voorzitter en jaarlijks en achteraf aan de Compliance officer; en
- Het aanvaarden van gunsten en beloftes is tevens niet toegestaan

In alle gevallen meldt de *Verbonden persoon* het aanvaarden of niet aanvaarden van een relatiegeschenk aan de voorzitter van het bestuur, middels een bericht aan het bestuurssecretariaat. Het bestuurssecretariaat draagt er vervolgens zorg voor dat de compliance officer wordt geïnformeerd over de mogelijke beïnvloeding door (toekomstige) relaties van het fonds.

Verbonden personen dienen tenminste jaarlijks via de NCI Compliance portal alle *geaccepteerde* relatiegeschenken met een waarde vanaf € 50 (exclusief BTW) melden aan de compliance officer in het kader van de uitvraag omtrent naleving van de gedragscode van het fonds.

Indien het bestuur het opportuun acht zelf relatiegeschenken te geven, mag de waarde daarvan niet meer zijn dan € 50 (exclusief BTW) per relatie per jaar. Relatie geschenken met een waarde van meer dan € 50 (exclusief BTW) dienen met een korte toelichting bij de compliance officer gemeld te worden. Het is niet toegestaan relatiegeschenken te geven om daarmee toekomstige beslissingen van derden te beïnvloeden.

In dit artikel worden overige giften met relatiegeschenken gelijk gesteld.

3.1.2 *Uitnodigingen*

Algemene uitgangspunten voor uitnodigingen zijn:

1. alle geaccepteerde uitnodigingen worden tussentijds altijd gemeld aan de compliance officer via het bestuurssecretariaat en jaarlijks door de *Verbonden personen* zelf via de NCI Compliance portal;
2. er wordt terughoudend omgegaan met repeterende uitnodigingen.
 - a. Reizen en bedrijfsbezoeken
Uitnodigingen voor reizen en bedrijfsbezoeken, ontvangen in de hoedanigheid als *Verbonden persoon* van het fonds, mogen worden aanvaard, indien:
 - er onderbouwd geen sprake is van een potentieel belangenconflict;
 - het zakelijke karakter en het belang voor het pensioenfonds wordt aangetoond of beargumenteerd; en
 - de uitnodiging vooraf is goedgekeurd door de voorzitter van het bestuur.
 - b. Congressen/seminars
Uitnodigingen voor congressen/seminars op het eigen vakgebied van een *Verbonden persoon*, ontvangen in de hoedanigheid als *Verbonden persoon* van het fonds, mogen worden aanvaard, indien:
 - er onderbouwd geen sprake is van een potentieel belangenconflict; ener goedkeuring vooraf is verleend door de voorzitter van het bestuur.
 - c. Evenementen
Uitnodigingen voor evenementen (bijvoorbeeld sportwedstrijden en concerten), ontvangen in de hoedanigheid als *Verbonden persoon* van het fonds, mogen niet worden aanvaard.
 - d. Spreker congres
Uitnodigingen om als spreker op te treden op een congres of seminar, ontvangen in de hoedanigheid als *Verbonden persoon* van het fonds, mogen worden aanvaard, indien:
 - er onderbouwd geen sprake is van een potentieel belangenconflict;
 - de eventuele beloning in verhouding staat met de verrichte werkzaamheden (e.e.a. ter beoordeling van de voorzitter van het bestuur en
 - er vooraf goedkeuring is gegeven door de voorzitter van het bestuur.

3.1.3 Nevenfuncties

3.1.3.1 Goedkeuring

Het aanvaarden of continueren van een *Relevante nevenfunctie* zoals bedoeld in bijlage 1 van een verbonden persoon, genoemd in artikel 1.25., onder a, c en d, is toegestaan met voorafgaande goedkeuring door de voorzitter van het bestuur. Indien de voorzitter dit wenselijk acht, overlegt hij over zijn goedkeuring met de overige leden van het bestuur. Bij een continuering of herbenoeming van een nevenfunctie dient de voorzitter een nieuwe risicoafweging te maken. Nevenfuncties moeten jaarlijks en achteraf worden gemeld aan de Compliance officer.

De Verbonden persoon doet tevens via het bestuurssecretariaat tussentijds melding van een *Relevante Nevenfunctie* bij de compliance officer.

In afwijking van het vorenstaande, geldt voor de *Verbonden persoon*, genoemd in artikel 1.25, onder b, dat hij eenmaal per jaar zijn curriculum vitae, waarin eventuele *Relevante Nevenfuncties* zijn opgenomen, ter kennisgeving van de compliance officer brengt middels opgave in de NCI Compliance portal. De compliance officer maakt vervolgens de in dit artikel

bedoelde beoordeling en treedt hierover met betrokkene in contact, indien hij dit wenselijk acht.

3.1.3.2 *Beoordelingscriteria*

Bij de beoordeling wordt getoetst of sprake is van een *Nevenfunctie*, die

- op enigerlei wijze de schijn heeft of kan opwekken van een belangenconflict;
- een onevenredige tijdsbesteding met zich meebrengt ten opzichte van de taak of *functie* van de *Verbonden persoon* bij het pensioenfonds;
- op enigerlei wijze kan leiden tot reputatieschade voor het fonds;
- tot gevolg heeft dat een lid van het Bestuur of Beleggingscommissie wordt aangemerkt als *Insider* van het pensioenfonds;
- direct of indirect wordt uitgevoerd binnen de financiële-en/of pensioensector;
- tot een overschrijding van de maximaal toegestane *VTE* score van 1.0 kan leiden.

3.1.3.3 *Onverenigbare Nevenfuncties*

In bijlage 1 bij deze gedragscode zijn enkele *Zakelijke relaties* opgesomd waarvan het bestuur op voorhand het vervullen van (*Neven*)functies tegenstrijdig acht met *de functie* bij het pensioenfonds. Jaarlijks wordt door het bestuur beoordeeld of de opsomming moet worden aangepast.

- Indien een *Nevenfunctie*, gelet op de opsomming in bijlage 1, mogelijk tot een *Belangenverstrengeling* kan leiden met de *functie* bij het fonds, dan is de *Nevenfunctie* niet verenigbaar met de functie van de *Verbonden persoon* bij het fonds, tenzij door het voltallige bestuur en de *Verbonden persoon* aantoonbaar en re-construeerbaar toereikende beheersmaatregelen zijn overeengekomen.
- Steeds worden de onderbouwing van dit besluit, alsmede de genomen beheersmaatregelen schriftelijk vastgelegd.

3.1.3.4 *Nevenactiviteiten*

In relatie tot mogelijke *Belangenverstrengeling* is het vastleggen van een *Nevenactiviteiten* van een *Verbonden persoon* (zoals vrijwilligerswerk of hobby's) in de NCI Compliance portal in beginsel niet noodzakelijk. Dit verandert als de feitelijke tijdsbesteding ten behoeve van de nevenactiviteit zodanig is of wordt, dat dit van nadelige invloed is op het functioneren van de *verbonden persoon* in relatie tot diens *Functie* of rol binnen het pensioenfonds. In voorkomen situaties dient de *Verbonden persoon* de betreffende nevenactiviteit alsnog te melden en zullen de *Verbonden persoon* en/of het pensioenfonds een keuze in het belang van het pensioenfonds moeten maken en daarnaar handelen.

Dit verandert tevens als de nevenactiviteit van de *Verbonden persoon* wordt verricht bij- of voor een organisatie of instelling waarbij voor het pensioenfonds sprake is of kan zijn van direct of indirect *Reputatierisico*. Ook dan zal door de *Verbonden persoon* een melding (vooraf) moeten plaatsvinden en dienen zowel het pensioenfonds als de *Verbonden persoon* in kwestie een keuze te maken in het belang van het pensioenfonds en daar naar handelen.

3.1.3.5 *Verbod op Personele unies*

Op grond van artikel 20 van het Besluit FTK mogen werknemers die werkzaam zijn bij de organisatie(s) waaraan het pensioenfonds uitbesteedt, en die mogelijk het pensioenfonds heeft opgericht, niet werkzaam zijn als *Beleidsbepaler* of *mede beleidsbepaler* van het pensioenfonds (verbod op *Personele unies*). Het is de taak van het pensioenfonds om te voorkomen dat dit verbod wordt overtreden.

Dit betekent dat de leden van het bestuur van het pensioenfonds geen personen kunnen zijn die ook werkzaam of functioneel betrokken zijn bij een partij (een derde) waaraan werkzaamheden worden uitbesteed. Hetzelfde geldt voor andere *medebeleidsbepalers* bij het pensioenfonds. Van belang is dat onder 'partij waaraan wordt uitbesteed' de gehele groep wordt verstaan waartoe het organisatieonderdeel behoort waaraan werkzaamheden worden uitbesteed.

Uitzondering op Verbod op Personele unies

Op Lid 2 van artikel 20 van het besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen is sprake van één uitzondering (op het verbod op *Personele unies*). Lid 2 van artikel 20 van het besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen bepaalt dat een fonds voorkomt dat er sprake is van *Personele unies* op het niveau van *beleidsbepalers* of *medebeleidsbepalers* tussen het fonds en derden waaraan werkzaamheden worden uitbesteed, tenzij sprake is van uitbesteding van werkzaamheden aan de werkgever. De uitzondering op het verbod is dus beperkt tot de sponsor (in de vorm van de aangesloten werkgever) van het fonds.

3.1.3.6 *VTE score*

Aan bepaalde (*Neven*)functies is een wettelijke minimale *VTE* score verbonden.

- De totaal *VTE* score, gerelateerd aan de door de *Verbonden persoon* op enig moment gelijktijdig uitgevoerde (*Neven*)functies mag nooit de maximale norm van 1.0 overschrijden.
- Als dit op enig moment wel het geval is, dient de *Verbonden persoon* maatregelen te nemen om de normoverschrijding zo spoedig mogelijk te herstellen.
- Iedere *VTE*-normoverschrijding dient zo spoedig mogelijk aan de voorzitter van het bestuur en de compliance officer gemeld te worden.

3.1.4 *Financiële privébelangen in Zakelijke relaties*

Verbonden personen melden terstond aan de voorzitter en de compliance officer indien zij, direct of indirect, een *financieel belang* hebben in een bedrijf of instelling, waarmee het pensioenfonds een *Zakelijke relatie* onderhoudt of mogelijk zaken gaat doen. De compliance officer onderzoekt na melding en op verzoek van de voorzitter van het bestuur de mate en wijze van betrokkenheid en adviseert het bestuur of er sprake is van een (schijn van) onverenigbaar tegenstrijdig belang. Zo nodig, overlegt de compliance officer hierover met het bestuur.

Ook een *financieel belang* van minder dan 5% kan al tot een schijn van *Belangenverstrengeling* leiden als aan dit belang stemrecht of een vetorecht verbonden is, dan wel als het belang zodanig is dat de *Verbonden persoon* op basis van dit belang direct of indirect materieel invloed kan uitoefenen op besluitnemers en/of het besluitvormingsproces van het bedrijf of de instelling waar het *financiële belang* wordt aangehouden.

3.1.4.1 *Uitzondering voor externe Verbonden personen*

Dit verbod is niet van toepassing voor externe *Verbonden personen* wanneer zij vanuit de *Zakelijke relatie* als contactpersoon van- of dienstverlener aan het pensioenfonds optreden. *Verbonden personen* moeten bestaande of voorgenomen persoonlijke belangen die zij, of *Gelieerde derden* hebben in (nieuwe) *Zakelijke relaties* van het fonds melden, voorafgaand aan de gesprekken met de betreffende beoogde nieuwe *Zakelijke relatie*. Het fonds dient een lijst bij te houden van alle *Zakelijke relaties* van het fonds zodat deze kan dienen als kruiscontrole bij het vaststellen van mogelijke *Belangenverstrengeling*.

3.1.5. *Privérelaties met Zakelijke relaties van het pensioenfonds*

Verbonden personen melden aan de voorzitter van het bestuur en aan de compliance officer indien zij, al dan niet via een *Gelieerde derde*, een privérelatie hebben met een persoon, die werkzaam is bij een contractpartij van het pensioenfonds dan wel bij een beoogde contractpartij. De compliance officer toetst vervolgens de aard van de melding op verzoek van de voorzitter van het bestuur en treedt hierover met betrokkene in contact, indien hij dit wenselijk acht.

3.1.6. *(Zakelijke relatie met) leveranciers en dienstverleners van het pensioenfonds*

Het is de *Verbonden persoon* niet toegestaan als privépersoon transacties aan te gaan of privégebruik te maken van diensten van leveranciers en zakelijke dienstverleners, waarmee het pensioenfonds direct of indirect zakelijke contacten onderhoudt, tenzij -als dit algemeen gebruikelijk is- de diensten tegen marktconforme voorwaarden worden uitgevoerd en oneigenlijk geldelijk privé-voordeel is uitgesloten.

3.2. *(handel met) Voorwetenschap*

3.2.1. *Algemene uitgangspunten*

Er is sprake van handel met *Voorwetenschap*⁹ als een persoon die over *Voorwetenschap* beschikt die informatie gebruikt om voor eigen rekening of voor rekening van derden, direct of indirect *financiële instrumenten* te verwerven of te vervreemden waarop die informatie betrekking heeft.

- Het gebruik van *Voorwetenschap* door het annuleren of aanpassen van een order wordt eveneens als handel met *Voorwetenschap* beschouwd.
- Het gebruik van *Voorwetenschap* door het annuleren of aanpassen van een bod bij veilingen van emissierechten of andere op emissierechten gebaseerde geveilde producten met betrekking tot een *financieel instrument* waarop de *Voorwetenschap* betrekking heeft terwijl de order werd geplaatst voordat de betrokken persoon over de *Voorwetenschap* beschikte, wordt tot slot óók als handel met *Voorwetenschap* beschouwd.

3.2.2. *Zorgvuldigheid*

De verbonden persoon mag geen gebruik maken van *Voorwetenschap*.

De *Verbonden persoon* dient verder uiterste zorgvuldigheid te betrachten bij de behandeling van informatie, waarvan hij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat deze informatie moet worden aangemerkt als *Voorwetenschap* of *Vertrouwelijke (markt)informatie*. Het gebruik van *Voorwetenschap* en het verspreiden van andere *Vertrouwelijke (markt)informatie* is slechts toegestaan, indien een zorgvuldige uitoefening van zijn *functie* dat vereist.

3.2.3. *Meldplicht*

De *Verbonden persoon*, anders dan de *Insider*, die beschikt over informatie als bedoeld in artikel 1.16, rapporteert dit aan de compliance officer.

3.2.4. *Verbod op gebruik of aanzet daartoe*

De *Verbonden persoon*, die met betrekking tot *financiële instrumenten* of producten over informatie beschikt als bedoeld in artikel 1.16, onthoudt zich van het verrichten van transacties of het aanzetten tot het verrichten van transacties, zowel rechtstreeks als

⁹ artikel 8, eerste lid, MAR

middellijk, in die *financiële instrumenten* of producten, dan wel van het daarover te adviseren, anders dan van hem bij een zorgvuldige uitoefening van zijn *functie* mag worden verwacht.

Hij dient voorts iedere vermenging van zakelijke en privébelangen respectievelijk de redelijkerwijs voorzienbare schijn daarvan, te vermijden.

3.2.5 *Tip-verbod:*

Het is een *Insider* die beschikt over *Voorwetenschap* niet toegestaan

- deze informatie aan een derde mee te delen, anders dan in de normale uitoefening van zijn *functie* binnen het pensioenfonds, of
- een derde aan te bevelen of ertoe aan te zetten transacties te verrichten of te bewerkstelligen in die *financiële instrumenten*, waarop de *Voorwetenschap* betrekking heeft.

Het vorige is van overeenkomstige toepassing op een *Insider* die weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij over *Voorwetenschap* beschikt.

3.3 *Algemene uitgangspunten relevante transacties (Insiderregeling)*

Primaire Insider

Iedere *Verbonden persoon* die als *Insider* wordt aangemerkt wordt daarvan onverwijld door de compliance officer op de hoogte gebracht. De betreffende *Verbonden persoon* wordt tevens geïnformeerd over de gevolgen van de aanwijzing als *Insider*. De insider wordt verder in kennis gesteld van de procedures en maatregelen gericht op het toezicht op de persoonlijke *Beleggingstransacties*. De *Insider* is verplicht jaarlijks te bevestigen aan de compliance officer dat hij de uitgangspunten van de Insiderregeling onderschrijft en heeft nageleefd.

Secundaire Insider

Op het moment dat een *Secundaire Insider* daadwerkelijk over *Voorwetenschap* of andere *Vertrouwelijke (markt)informatie* beschikt, dient deze persoon dat onmiddellijk te melden bij de voorzitter van het bestuur en de compliance officer. Direct na de melding wordt de *Secundaire Insider* door de voorzitter van het bestuur aangewezen als tijdelijke *Primaire Insider* en zal de compliance officer de nieuwe *Primaire Insider* op de hoogte stellen van de consequenties daarvan in relatie tot de Gedragscode. De tijdelijke status van *Primaire insider* vervalt op het moment dat de voorzitter van het bestuur dit formeel bevestigt aan de tijdelijke *Primaire insider*. Dat zal niet eerder zijn dan nadat de betreffende *Voorwetenschap* of *Vertrouwelijke (markt)informatie* openbaar is gemaakt.

3.3.1 *Intra day handelen*

Het is de *Verbonden persoon* verboden om binnen vierentwintig uur opdracht te geven tot zowel een aan- als verkooporder voor transacties in een *financieel instrument* van dezelfde uitgevende instelling, rechtspersoon of vennootschap.

3.3.2 *Frontrunning*

Het is de *Verbonden persoon* verboden om transacties in een financieel instrument te (laten) verrichten naar aanleiding van of vooruitlopend op effectenorders van het pensioenfonds.

3.3.3 *Het verbod op handel met Voorwetenschap*¹⁰

Het verbod is van toepassing op de volgende *financiële instrumenten* voor zover daarbij sprake is van *Voorwetenschap*:

¹⁰ MAR Artikel 2, 2^e lid

- a. *financiële instrumenten* die zijn toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt of waarvoor toelating tot de handel op een gereguleerde markt is aangevraagd;
- b. *financiële instrumenten* die worden verhandeld op een Multilaterale Trading Facility (MTF), die zijn toegelaten tot de handel op een MTF of waarvoor toelating tot de handel op een MTF is aangevraagd;
- c. *financiële instrumenten* die worden verhandeld op een Organised Trading Facility (OTF);
- d. *financiële instrumenten* die niet onder a, b, of c vallen en waarvan de koers of de waarde afhankelijk is van, of van invloed is op, de koers of de waarde van een in die punten bedoeld *financieel instrument*, met inbegrip van, maar niet uitsluitend, zogenaamde credit default swaps en contracts for difference.
- e. en op gedragingen of transacties, met inbegrip van biedingen, met betrekking tot het veilen van emissierechten op een veiling die als gereguleerde markt is toegelaten of andere daarop gebaseerde geveilde producten, met inbegrip van te veilen producten die geen *financiële instrumenten* zijn, ingevolge Verordening (EU) nr. 1031/2010.

Hoofdstuk 4 | Toezicht op relevante transacties (insiderregeling)

Iedere *Verbonden persoon* is desgevraagd gehouden alle informatie aan de compliance officer te verschaffen in het kader van de strikte naleving van de gedragscode.

4.1 (Pre-)clearing

De *Insider* is verplicht om (voorgenomen) *Persoonlijke beleggingstransacties* te melden en goedkeuring te vragen voor uitvoering volgens de daartoe geldende procedure en voor zover deze transacties meldings-plichtig zijn onder de gedragscode en/of op enigerlei wijze een verband kan worden gelegd met transacties van of voor het pensioenfonds.

Melding van *Persoonlijke beleggingstransacties* aan de compliance officer kan in overleg met het pensioenfonds periodiek en achteraf plaatsvinden zolang dit het beoordelings- en goedkeuringsproces niet belemmert.

4.2 *Toetsing door de Compliance officer* De *Insider* en het fonds zijn in het kader van een strikte naleving van de gedragscode gehouden desgevraagd alle volgens de compliance officer relevante informatie op eerste verzoek aan de compliance officer te verstrekken. De Compliance officer houdt een register bij van de gemelde *Persoonlijke beleggingstransacties* voor zover deze informatie ter beschikking wordt gesteld aan de Compliance officer. De *Insider* onderschrijft dat de compliance officer bevoegd is een onderzoek in te (doen) stellen naar iedere *Persoonlijke beleggingstransactie* verricht door, of in opdracht van of ten behoeve van de *Insider*.

Desgevraagd of in overeenstemming met gemaakte afspraken dient de *Insider* op eerste verzoek van de compliance officer onderstaande informatie aan te leveren dan wel opdracht te geven aan het pensioenfonds, een andere instelling, lasthebber, *Beleggingsinstelling* of andere derde, om de compliance officer alle informatie te verstrekken met betrekking tot:

- a. alle beleggingsrekeningen die (mede) op naam staan van de *Insider*; alsmede
- b. alle beleggingsrekeningen waarvoor de *Insider* over een volmacht beschikt;
- c. transactiebevestigingen van iedere door hem of voor zijn rekening en/of in zijn opdracht verrichte *Persoonlijke beleggingstransactie* gedurende de rapportageperiode. Een en ander met inachtneming van artikel 4.3.1;

- d. in voorkomende situaties, een actuele kopie van afgegeven *Vrijehandbeheerovereenkomst(en)*;
- e. alle overige door de Compliance opgevraagde relevante gegevens, een en ander ter beoordeling van de Compliance officer.

4.3 *Toetscriteria*

De *Persoonlijke beleggingstransacties* van de *Insiders* worden voor zover mogelijk in ieder geval op de volgende aspecten getoetst:

- a. Causaal verband met transacties van of door het fonds. Bij vermoedens van een causaal verband worden transacties getoetst aan transacties van, door of namens het pensioenfonds;
- b. Of er sprake is van overtreding van de bepalingen met betrekking tot afgegeven vrijehandbeheer. Bij vermoedens van overtredingen zal aan de gevolmachtigde/vrijehandbeheerder opvraag worden gedaan van alle uitgevoerde transacties over de opgegeven (beleggings)rekening;
- c. Of er binnen 24 uur sprake is geweest van zowel een aan-als verkooporder voor transacties (tegengestelde transacties) in een *financieel instrument* van dezelfde uitgevende instelling, rechtspersoon of vennootschap (Intra-day handel);
- d. Of er sprake is van overtreding van de bepalingen met betrekking tot eventuele *Uitsluitingslijsten* (blacklist) of handel in *financiële instrumenten* waarvoor een zogenaamde 'gesloten periode' van toepassing is waarbinnen de betreffende *financiële instrumenten* niet mogen worden verkocht.

Er mag nooit een verband bestaan tussen de transacties in *financiële instrumenten* of producten die het pensioenfonds tot stand brengt of doet komen en een relevante transactie ten voor- of nadele van andere rechtspersonen waarvoor de *Insider* werkzaam is.

Als dit geconstateerd wordt zal de compliance officer dit conform het vastgestelde proces melden aan de voorzitter van het bestuur met verzoek tot het nemen van passende sancties. Alvorens de compliance officer dit meld zal de *Insider* in de gelegenheid worden gesteld om een nadere toelichting te geven op de bevinding van de compliance.

4.3.1 *Van melding- en goedkeuringsplicht vrijgestelde Persoonlijke beleggingstransacties zijn*

- a. transacties in obligaties uitgegeven door de Staat en andere (decentrale) overheden en overheidslichamen, internationale verdragsorganisaties en supranationale publiekrechtelijke lichamen (zoals het Internationaal Monetair Fonds, de Europese Centrale Bank, de Europese Investeringsbank);
- b. transacties in *financiële instrumenten* waarvan het beheer, op grond van een schriftelijke overeenkomst is overgedragen aan een professionele vermogensbeheerder, op zodanige voorwaarden dat de *Insider* geen invloed kan uitoefenen op de fondsselectie of op afzonderlijke transacties (*Vrijehand-beheerovereenkomst*);
- c. transacties in indexfondsen of in ter beurse genoteerde rechten van deelneming in (semi) open-end-*Beleggingsinstellingen*, mits de *Insider* binnen die instelling geen *functie* vervult.

4.3 *Verklaring naleving Insider bepalingen*

De *insider* is verplicht jaarlijks te bevestigen aan de compliance officer dat hij de uitgangspunten van de insiderregeling zoals bedoeld in artikel 3.3 onderschrijft en heeft nageleefd.

4.4 *Rapportage*

De compliance officer is bevoegd over de uitkomst van het onderzoek schriftelijk te rapporteren aan de voorzitter van het bestuur. Alvorens de compliance officer daarover rapporteert, wordt de *Insider* in de gelegenheid gesteld om te reageren op de bevindingen van het onderzoek. De *Insider* wordt door de voorzitter van het bestuur van de definitieve uitkomst van het onderzoek en de eventuele maatregelen in kennis gesteld.

Hoofdstuk 5 | Vertrouwelijkheid

De *Verbonden* persoon mag geen informatie over zaken – inclusief individuele pensioengegevens en beleggingen – van het pensioenfonds, waarvan hij weet of redelijkerwijs behoort te weten dat die informatie vertrouwelijk is, aan derden bekend maken of ten eigen voordele of ten behoeve van anderen dan het pensioenfonds gebruiken.

Indien noodzakelijk voor een zorgvuldige uitoefening van de *functie* is het wel toegestaan deze informatie te verschaffen aan bijvoorbeeld De Nederlandsche Bank, de Autoriteit Financiële Markten, de certificerend actuaire, de adviserend actuaire, de registeraccountant en de externe compliance officer of noodzakelijkerwijs aan een andere instelling of functionaris. Het verschaffen van deze informatie geschiedt in overleg met de voorzitter van het bestuur.

Hoofdstuk 5.1 | Pensioenfondseigendommen, ICT-middelen, informatiebeveiliging en IT-gedragscode

Pensioenfondseigendommen

De *Verbonden persoon* gaat zorgvuldig om met de bedrijfsmiddelen van het pensioenfonds. Privégebruik van bedrijfsmiddelen is niet toegestaan zonder voorafgaande toestemming van de voorzitter van het bestuur. Voorbeelden zijn intellectueel eigendom, kantoorbenodigdheden, (mobile) devices en computerprogramma's.

Privégebruik van door het fonds ter beschikking gestelde apparatuur is in beginsel toegestaan, mits de *Verbonden persoon* in staat is om deze op een zorgvuldige en verantwoorde manier te gebruiken.

ICT-middelen, informatiebeveiliging en IT-gedragscode

Met ingang van 1 januari 2026 heeft het fonds een IT-gedragscode ingevoerd die als bijlage 2 onderdeel uitmaakt van deze algemene gedragscode. Het doel van deze gedragsregels met afspraken en richtlijnen is om ongeoorloofd gebruik van ICT-voorzieningen te voorkomen en *verbonden personen* te helpen zich te houden aan het IT-beleid & Informatiebeveiligingsbeleid van het pensioenfonds.

Het werken met privé apparatuur (Bring Your Own Device, BYOD) ten behoeve van de verwerking van (persoons) gegevens van het fonds is toegestaan, mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals beschreven in hoofdstuk 4 van de IT-gedragscode (bijlage 2).

Hoofdstuk 6 | Meldingsplicht

Iedere *Verbonden persoon* is verplicht elk (potentieel) tegenstrijdig belang of *Reputatierisico* te melden aan de voorzitter van het bestuur en aan de compliance officer. Pogingen van een (aspirant-) relatie tot beïnvloeding dienen eveneens onmiddellijk te worden gemeld. Bij twijfel dient de Compliance Officer verplicht en vooraf om advies gevraagd te worden.

6.1 Goedgekeuring achteraf

Daar waar goedkeuring vooraf redelijkerwijs niet mogelijk is, wordt zo spoedig mogelijk Door de betrokkene achteraf gemeld. Deze uitzonderingsbepaling heeft geen betrekking op

6.2 Aantoonbaarheid besluitvorming. Meldingen worden ingebracht als agendapunt tijdens bestuursvergaderingen. Hetgeen besproken en besloten wordt in relatie tot de melding wordt onderbouwd vastgelegd in de notulen van de bestuursvergadering. Na vaststelling worden deze notulen beschikbaar gesteld aan de compliance officer ten behoeve van het toezicht op de naleving van de gedragscode.

Hoofdstuk 7 | Compliance officer

7.1 *Benoeming en ontslag*

Het pensioenfonds benoemt en ontslaat de compliance officer. De compliance officer vervult een onafhankelijke rol binnen het pensioenfonds. De compliance officer wordt benoemd door het bestuur van het pensioenfonds. De compliance officer rapporteert aan de voorzitter van het bestuur, zowel voor de dagelijkse gang van zaken, als in het geval zich een bijzondere omstandigheid heeft voorgedaan.

7.2 *Taken en bevoegdheden*

Het pensioenfondsbestuur legt de taken van de compliance officer schriftelijk vast. Het bestuur waarborgt dat de compliance officer over voldoende bevoegdheden beschikt voor het uitoefenen van toezicht op de naleving van relevante wettelijke bepalingen en de gedragscode en diens onafhankelijke positie ten opzichte van degenen die zijn onderworpen aan zijn toezicht. De compliance officer houdt toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures. Hij rapporteert ten minste jaarlijks over zijn werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn werkzaamheden. De externe accountant ziet toe op de in het kader van de naleving van de gedragscode door de compliance officer uitgevoerde werkzaamheden.

7.3 *Externe compliance officer*

Voor zover het fonds een externe compliance officer heeft aangesteld beperken de taken en bevoegdheden van deze externe compliance officer zich tot de taken en verantwoordelijkheden zoals die in de overeenkomst(en) tussen het pensioenfonds en de externe compliance officer zijn vastgelegd.

7.4 *Bestuurlijke vastlegging*

Het bestuur legt vast welke acties zijn ondernomen naar aanleiding van de bevindingen van de compliance officer.

7.5 *Advies en informatie*

De compliance officer adviseert en informeert, gevraagd én ongevraagd, *Verbonden personen* over de uitleg en toepassing van de gedragscode.

7.6 *Dossier opbouw*

De compliance officer documenteert zijn werkmethoden en werkzaamheden en administreert en archiveert alle informatie die hem door *Verbonden personen* of derden is verstrekt. Hij bewaart afschriften van alle overeenkomsten en de jaarlijkse verklaringen die *verbonden personen* hem moeten verstrekken. Tevens administreert en archiveert de compliance officer alle door hem verrichte controles, onderzoeken en de genomen acties, alsmede overige van

belang zijnde informatie, memoranda en correspondentie. De gegevens worden ten minste zeven jaar bewaard.

7.7 *Geheimhouding*

De compliance officer en de voorzitter van het bestuur zijn gehouden tot geheimhouding van de informatie verstrekt door *Verbonden personen* of derden. De geheimhouding kan worden doorbroken in het geval de goede uitoefening van zijn *functie* daartoe noodzaakt.

Hoofdstuk 8 | Ondertekening gedragscode en jaarlijkse verklaring

8.1 *Startverklaring naleving GC*

Iedere *Verbonden persoon* moet bij aanvang van zijn *functie* bij het pensioenfonds de gedragscode ondertekenen, waarmee hij zich verbindt alle voor hem relevante regels uit deze gedragscode na te leven.

8.2 *Jaareinde- of tussentijdse verklaring naleving GC*

Verbonden personen dienen, als zij gedurende (een deel van) het voorgaand kalenderjaar als *Verbonden persoon* betrokken waren bij het pensioenfonds, in het begin van het daarop volgende kalenderjaar of zoveel eerder als mogelijk, te verklaren dat zij de geldende bepalingen in de gedragscode gedurende het betreffende kalenderjaar hebben nageleefd. Bij het niet langer verbonden zijn aan het pensioenfonds blijven de uit de gedragscode geldende normen van toepassing op de *verbonden persoon*, voor zover dat uit hun aard voortvloeit.

Hoofdstuk 9 | Sancties

Het handelen door de *Verbonden persoon* in strijd met de gedragscode wordt beschouwd als een ernstige inbreuk op het vertrouwen dat het pensioenfonds als werkgever of anderszins in de *verbonden persoon* moet kunnen stellen. Een dergelijk handelen kan reden zijn tot het opleggen van een sanctie, waaronder – afhankelijk van de ernst van de overtreding en afhankelijk van de aard van de relatie tussen *Verbonden persoon* en pensioenfonds – een waarschuwing, het ongedaan maken van het door de *Verbonden persoon* behaalde voordeel, overplaatsing, schorsing, of andere disciplinaire of arbeidsrechtelijke maatregel, ontslag op staande voet niet uitgezonderd.

Een daarvoor in aanmerking komende overtreding moet worden gemeld aan de toezichthouder(s) en, indien van toepassing, bij het Dutch Securities Institute. Het voorgaande laat onverlet dat een vordering tot schadevergoeding kan worden ingesteld en/of aangifte bij de justitiële autoriteiten kan worden gedaan.

Hoofdstuk 10 | Advies en bezwaar

Indien de *Verbonden persoon* twijfelt over de uitleg van de op hem van toepassing zijnde gedragsregels, is hij verplicht het advies van de compliance officer in te winnen. De compliance officer is bevoegd een dwingend advies te verstrekken aan de voorzitter van het bestuur. Tegen het advies van de compliance officer kan de *Verbonden persoon* bezwaar maken bij de voorzitter van het bestuur of een aangewezen beroepsorgaan. Het maken van bezwaar heeft geen schorsende werking ten aanzien van het advies van de compliance officer.

Hoofdstuk 11 | Onvoorziene omstandigheden

Voor kwesties waarin deze gedragscode niet voorziet, beslist de voorzitter van het bestuur. Indien de kwestie de voorzitter van het bestuur betreft, dan beslist de waarnemend voorzitter van het bestuur.

Hoofdstuk 12 | Inwerkingtreding

12.1 *Aanpassing GC*

Het bestuur kan de gedragscode te allen tijde wijzigen.

12.2 *Samenhangend intern beleid*

Het integriteitsbeleid is omschreven in de ABTN van het fonds. Het vertrekpunt van dit beleid is de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) die jaarlijks wordt geactualiseerd en onderdeel uitmaakt van de integrale risicomanagementbeleidscyclus van het fonds. Naast deze gedragscode beschikt het pensioenfonds over een incidenten- en klokkenluidersregeling. Incidenten worden door het fonds bijgehouden in een incidentenregister.

12.3 *Ingangsdatum*

De onderhavige gedragscode vervangt met ingang van 1 januari 2026 de gedragscode 2021.

Aldus vastgesteld in de bestuursvergadering d.d. 17 december 2025, te Utrecht.

J.P.B. Brand, voorzitter

A.J.H.N. van de Wiel, secretaris

Bijlage 1:

Tegenstrijdige (neven)functies, als bedoeld in artikel 3.1.3.3

De volgende (*Neven*)functies zijn niet verenigbaar met een *functie* bij het pensioenfonds:

- a. een *functie* bij AZL;
- b. een *functie* bij Nationale-Nederlanden Investment Partners (NNIP);
- c. een *functie* bij Sprenkels & Verschuren;
- d. een *functie* bij AethiQs;
- e. een *functie* bij Willis Towers Watson c.q. AON;
- f. een *functie* bij Ernst & Young;
- g. een *functie* bij CACEIS;
- h. een *functie* bij De Nederlandsche Bank (DNB) of Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Relevante (te melden) nevenfuncties, als bedoeld in artikel 3.1.3.1

- a. een *Nevenfunctie* waaraan een wettelijke VTE score is toegekend, en/of
- b. een *Nevenfunctie* die (direct dan wel via een andere organisatie) wordt uitgeoefend binnen de financiële- of pensioensector waaronder, maar niet beperkt tot een nevenfunctie bij:
 - 1. een ander pensioenfonds;
 - 2. een PPI;
 - 3. een APF;
 - 4. een PUO;
 - 5. een vermogensbeheerder;
 - 6. een consultancybureau in de pensioensector;
 - 7. een bank;
 - 8. een verzekeraar; of
 - 9. een beleggingsvereniging/ beleggings(studie)club, en/of
- c. een *Nevenfunctie* als ondernemer in de pensioensector (als -mede- ondernemer), en/of
- d. een *Nevenfunctie* binnen de politiek of gelieerd aan politieke activiteiten, en/of
- e. een *Nevenfunctie* bij een Sponsor/ aangesloten werkgever van het pensioenfonds (waaronder, maar niet beperkt tot een positie als CAO onderhandelaar voor zover dat een bestuurslid of een sleutelfunctiehouder of – vervuller betreft), en/of
- f. een *Nevenfunctie* die direct of als gevolg van associatie kan leiden tot reputatieschade voor de Verbonden persoon of het pensioenfonds, en/of
- g. een *Nevenfunctie* bij een (potentiele) Zakelijke relatie van het fonds, en/of
- h. een *Nevenfunctie* of activiteit waaraan gemiddeld 4 uur per week wordt besteed, en/of
- i. een *Nevenfunctie* waaraan een hoge mate van publiciteit is gekoppeld.

Bijlage 2: IT-gedragscode

1. Inleiding

Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (hierna: PNB) is een betrouwbare organisatie en wil dat blijven. Het juiste gebruik van informatie en de beveiliging van informatie – denk aan vertrouwelijke bedrijfsinformatie en persoonsgegevens – vormen een cruciaal aspect daarvan. Internet en ICT-middelen spelen een centrale rol in ons bestuurlijk functioneren. Beveiliging van informatie zit in de inzet van adequate techniek, maar even goed in het gedrag van mensen. Deze gedragsregels geven houvast en richting in het gebruiken van ICT-voorzieningen in de werksfeer.

Aan het gebruik van ICT-voorzieningen zijn risico's verbonden die het noodzakelijk maken om gedragsregels op te stellen voor alle verbonden personen van PNB. Tegen deze achtergrond wordt van iedere verbonden persoon verwacht dat hij/zij op verantwoorde wijze gebruik maakt van de ICT-middelen en dat de data die op eigen devices en via applicaties wordt verwerkt adequaat wordt beschermd.

Deze gedragsregels zijn een afgeleide van het IT-beleid & Informatiebeveiligingsbeleid van PNB en geven de wijze aan waarop binnen PNB wordt omgegaan met ICT-voorzieningen. Hoewel de nadere uitwerking is gebaseerd op Windows, iOS en Android, gelden de richtlijnen van deze IT-gedragscode ook voor alle besturingssystemen, zoals macOS, Linux en vergelijkbare systemen.

Deze IT-gedragscode betreft vanaf 1 januari 2026 een bijlage bij de algemene gedragscode van PNB en is dus van toepassing op alle verbonden personen zoals bedoeld in die algemene code. Met de ondertekening van de gedragscode bij infunctietreding en de jaarlijkse nalevingsverklaring verbindt de verbonden persoon zich alle voor hem of haar relevante regels uit de gedragscode, inclusief deze IT-gedragscode, te zullen naleven.

2. Doel

Het doel van deze gedragsregels met afspraken en richtlijnen is om ongeoorloofd gebruik van ICT-voorzieningen te voorkomen en verbonden personen te helpen zich te houden aan het IT-beleid & Informatiebeveiligingsbeleid.

Met deze afspraken en richtlijnen kunnen verbonden personen een aantal IT-gerelateerde dreigingen vroegtijdig herkennen en schade zo goed mogelijk voorkomen. Denk hierbij aan:

- Gebruikers of externe personen die ongeautoriseerde toegang krijgen tot informatie in de systemen van PNB en deze informatie benutten, verwijderen, manipuleren. Deze ongeautoriseerde toegang kan resulteren in financiële schade of schade aan de goede naam van PNB.
- Computervirussen of andere schadelijke codes die in de systemen van PNB terecht komen, kunnen leiden tot onderbreking van de dienstverlening.
- Inbreuk in verband met de persoonsgegevens met imago schade en hoge boetes als gevolg.

3. Gebruik informatie en ICT-voorzieningen

3.1 Zorgvuldigheid

- De verbonden persoon betracht de nodige zorgvuldigheid bij het gebruik van ICT-voorzieningen en de informatie van PNB en haar opdrachtgevers, en waarborgt de integriteit en goede naam van PNB.
- De verbonden persoon is verantwoordelijk voor het zorgvuldige en verantwoorde beheer van notebook, telefoon, tablet en vergelijkbare apparatuur waarmee gebruik wordt gemaakt voor werkzaamheden voor PNB.
- Vergelijk ook 2.3, 5 en 5.1 van de algemene gedragscode van PNB.

3.2 Toegang en gebruik informatie

- Definitie vertrouwelijke en bedrijfsgevoelige informatie:
 - Vertrouwelijke informatie: Betreft gegevens die uitsluitend toegankelijk mogen zijn voor bestuursleden en eventueel externe toezichthouders of dienstverleners, en die niet bedoeld zijn voor bredere verspreiding.
 - Bedrijfsgevoelige informatie: Omvat persoonsgegevens en financiële gegevens van deelnemers, werkgevers en andere betrokkenen, waarvan openbaarmaking schade kan veroorzaken aan het individu of het fonds.
- Alle overige informatie wordt beschouwd als ongeclassificeerd, waaronder informatie die intern gebruikt wordt of openbaar mag zijn. De maker van het document is verantwoordelijk voor het vaststellen of de informatie vertrouwelijk c.q. bedrijfsgevoelig is. Als dat het geval is, moet dit bij voorkeur kenbaar worden gemaakt in het document zelf, bijvoorbeeld door het document te voorzien van een markering zoals "Vertrouwelijk" in de kop- of voettekst.
- De verbonden persoon verschaft zich uitsluitend toegang tot gegevens waartoe hij/zij geautoriseerd is.
- De verbonden persoon is toegestaan om op eigen (privé) apparatuur te werken, mits dit gebeurt in overeenstemming met deze IT-gedragscode en de daarbij behorende beveiligingsmaatregelen.
- De informatie van PNB mag slechts verstrekt worden aan daartoe geautoriseerde anderen.
- De verbonden persoon deelt vertrouwelijke en bedrijfsgevoelige informatie bij voorkeur op een beschermde manier. Dit is door middel van encryptie (versleuteling) van de informatie en een wachtwoord beveiliging. Dit wachtwoord wordt via een separaat medium met de geadresseerde gedeeld, bijvoorbeeld via e-mail, Signal of per SMS.
- Privégebruik van de informatie en gegevens van PNB is niet toegestaan.
- De verbonden persoon zal vertrouwelijke informatie of bedrijfsgevoelige informatie niet zonder toestemming van het bestuur op DVD, USB key of ander medium meenemen of aan derden verstrekken.
- De verbonden persoon controleert altijd de bron van gegevens, downloadt alleen gegevens van bekende en vertrouwde bronnen. (Het downloaden van gegevens kan mogelijke risico's met zich meebrengen zoals gevaarlijke bestanden, malware of virussen.)
- De verbonden persoon controleert de gegevensontvanger. Controleert goed dat de gegevens naar de juiste persoon gestuurd worden (risico op datalek).

3.3 Wachtwoorden

Het beveiligen van toegang tot diverse (online) applicaties (apps en e-mailsysteem) en devices (notebook, telefoon, tablet) begint met een goed wachtwoord in combinatie met een Twee Factor Authenticatie (2FA) of Multi Factor Authenticatie (MFA). Een lang wachtwoord of een 'wachtzin' is beter dan een kort, complex wachtwoord.

Voor het gebruik van wachtwoorden gelden onderstaande richtlijnen:

- Wachtwoorden moeten minimaal 12 tekens bevatten, met de volgende drie elementen: kleine letter, hoofdletter en cijfer.
- Pincodes (op telefoon of tablet) moeten langer zijn dan 4 tekens.
- Wachtwoorden voor persoonlijke accounts mogen niet gebruikt worden voor PNB-systemen.
- Gebruik niet voor elk systeem hetzelfde wachtwoord.
- Gebruik een wachtwoord nooit opnieuw.
- Deel wachtwoorden nooit, ook niet incidenteel. Wachtwoorden zijn persoonlijk.
- Gebruik, indien mogelijk, altijd een tweede factor als authenticatiemethode. Dit kan een biologische factor zijn, iets wat de verbonden persoon is bijvoorbeeld een vingerafdruk. Dit kan iets zijn wat de verbonden persoon heeft, een token of telefoon. De derde factor is iets wat de verbonden persoon weet, bijvoorbeeld een wachtwoord of code.

3.4 Netwerken

- Bij het verwerken van PNB-informatie maakt de verbonden persoon bij voorkeur gebruik van vaste, beveiligde netwerkverbindingen. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt een bekend en beveiligd draadloos netwerk gebruikt.
- De verbonden persoon kent het onderscheid tussen veilige en onveilige netwerken (zoals openbare wifinetwerken) en websites. Werken via draadloze netwerken kan veiligheidsrisico's vergroten.
- Wanneer gebruik wordt gemaakt van een draadloos netwerk, controleert de verbonden persoon of daadwerkelijk van een bekend, vertrouwd en beveiligd netwerk gebruik wordt gemaakt.
- De verbonden persoon weet wat malware is, kan het herkennen en weet hoe te handelen.
- De verbonden persoon is terughoudend met het online achterlaten van gegevens met betrekking tot PNB.

3.5 Beëindiging dienstverband/ langdurige afwezigheid

- Bij het niet langer verbonden zijn aan PNB worden alle autorisaties (o.a. iBabs) geblokkeerd.
- De vertrekkende verbonden persoon zorgt ervoor dat alle relevante bestanden (waar onder ook e-mail) aan PNB worden overgedragen. Bij gebruik van privé-e-mail, dienen alle PNB-berichten uit deze mailbox verwijderd te worden.
- Bij het niet langer verbonden zijn aan PNB blijven de uit deze IT-gedragscodes geldende normen van toepassing op de voormalig verbonden persoon, voor zover dat uit hun aard voortvloeit.

3.6 Verlies of diefstal apparatuur

Verlies van informatie:

- De laptop (of tablet) van een verbonden persoon wordt gestolen of is verloren;
- De e-mail van een verbonden persoon wordt gehacked;

- De tas van een verbonden persoon met daarin vertrouwelijke documenten wordt gestolen of is verloren.

Een dergelijk incident moet direct gemeld worden aan het bestuurssecretariaat van PNB. In dit soort situaties is het van groot belang de juiste acties in gang te zetten, zoals benoemd in de Incidentenregeling van PNB. De schade moet beperkt worden en eventueel moeten de Autoriteit Persoonsgegevens en/of DNB geïnformeerd worden.

4. Apparatuur en BYOD

Om toegang te krijgen tot systemen, applicaties en/of data van PNB, wordt er gebruik gemaakt van eigen (privé) apparatuur, dus apparaten die niet beheerd wordt door PNB (onbeheerde apparaten).

Onder dit soort apparaten vallen alle vormen van apparatuur welke gebruikt kunnen worden om toegang te krijgen tot en het verwerken van (persoons)gegevens van PNB. Onderstaande is een niet limitatief voorbeeld van apparatuur welke in dezen bedoeld wordt:

- Desktop PC's
- Notebooks
- Mobiele Telefoons
- Tablets
- Digitale Notitieblokken
- IoT Devices
- Het gebruik van losse informatiedragers is niet toegestaan binnen PNB, zoals:
- USB Sticks
- USB Harddisk
- Kaartlezers incl. opslagkaarten.

N.b. Bovenstaande lijst is dus geen uitputtende lijst, maar dient ter illustratie wat er onder apparatuur valt in deze en onderstaande bepalingen.

4.1 Bring Your Own Device (BYOD)

Met de toenemende mate van het werken in de cloud en de daarbij horende uitgangspunten van het anytime, anywhere en on any device onderkent PNB het feit dat verbonden personen meer en meer behoefte hebben om op eigen (privé) apparatuur te werken, ofwel Bring Your Own Device (BYOD).

PNB tracht hier faciliterend mee om te gaan, met dien verstande dat dit op een controleerbare en veilige manier gebeurt om de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van informatie te waarborgen. Vanuit deze gedachte is het toegestaan om op eigen (privé) apparatuur te werken, mits dit plaatsvindt in overeenstemming met de voorwaarden uit deze IT-gedragscodex en de daarbij behorende beveiligingsmaatregelen voor apparatuur en (privé) omgeving. Bij voorkeur wordt zorggedragen voor extern beheer zodat de beveiliging en controle extra goed gewaarborgd zijn.

Bij het gebruik van eigen (privé) apparaten dienen extra voorzorgsmaatregelen getroffen te worden en de juiste security-instellingen aanwezig te zijn. De zorg voor de goede werking en adequate informatiebeveiligingsmaatregelen, zoals firewall op alle (mobile) devices, bijgewerkte antivirus en antispyware voorzieningen, zijn de verantwoordelijkheid van de verbonden persoon.

4.2 Informatiebeveiligingsmaatregelen BYOD

De volgende (aanvullende) informatiebeveiligingsmaatregelen dienen getroffen te zijn op de eigen apparatuur:

- Het apparaat bevat een actuele antivirussoftware en een firewall die actief is;
- Het apparaat heeft alle kritieke en beveiligingspatches geïnstalleerd;
- Het apparaat is voorzien van de meest gangbare operating system versies. Voor iOS en Android geldt hierbij: meest recent, meest recent –1. Voor Windows geldt Windows 11 en vervolgversies;
- Apparaten met Windows, iOS of Android moeten voldoen aan de volgende beveiligingseisen:
 - Het apparaat moet beveiligd zijn met een toegangscode (minimaal 6 cijfers) en/of een biometrische methode;;
 - Encryptie moet worden toegepast op het deel van het apparaat waar PNB-informatie kan worden opgeslagen;
- Apparaten moeten automatisch vergrendelen na maximaal drie minuten inactiviteit;
- Toegang tot informatie wordt geblokkeerd bij:
 - Meerdere keren invoeren van een verkeerde pincode (Android: 5x, ios: 10x, Windows: 5x tenzij anders ingesteld);
 - Het aantreffen van een apps of software die buiten de officiële bronnen zijn geïnstalleerd;
 - Het gebruik van verouderde of niet-ondersteunde versies van het besturingssysteem.
- Verzocht wordt om bewust en zorgvuldig om te gaan met het (lokaal) back-uppen van zakelijke informatie en dit tot een minimum te beperken. Het maken van een lokale back-up of in de persoonlijke cloudomgeving brengt namelijk risico's op controle- en dataverlies met zich mee. In het bijzonder voor vertrouwelijke en bedrijfsgevoelige informatie (zie definitie paragraaf 3.2.) wordt gevraagd om het back-uppen daarvan zoveel mogelijk te voorkomen, maar in ieder geval na verwerking terstond te verwijderen uit de lokale back-up of persoonlijke cloudomgeving.
- Het is op eigen (privé) apparatuur toegestaan om zelf apps te installeren uit de officiële Marketplace/ App store (Google Play, iOS app store, Windows store). Dit geldt ook voor zakelijke doeleinden.
- Het apparaat dient te voldoen aan de bovenstaande richtlijnen. Is dit niet het geval, dan wordt er geen toegang verleend tot de informatie. Deze eisen gelden zowel voor iOS, Android, als Windows apparatuur.

5. E-mail gebruik

Bij voorkeur maken bestuurders gebruik van een op Office 365 gebaseerde beveiligde zakelijke mailbox die door PNB (lees IPAL, de gezamenlijke automatiseringsorganisatie van de R.-K. bisdommen in Nederland) beschikbaar wordt gesteld. Indien de verbonden persoon toegang krijgt tot het e-mailsysteem voor zakelijk gebruik vanuit PNB, dient deze uitsluitend te worden gebruikt voor taken die voortvloeien uit de functie.

Wordt geen gebruik gemaakt van het e-mailsysteem voor zakelijk gebruik van PNB dan geldt dat bestuurders minimaal aan de voorwaarden uit deze IT-gedragscode moeten voldoen bij het gebruik van hun eigen mailbox. Deze voorwaarden gelden uiteraard ook voor andere verbonden personen

betrokken bij PNB die vanuit hun eigen mailbox taken uitoefenen die voortvloeien uit de functie bij PNB.

Daarnaast zijn de volgende richtlijnen voor e-mailgebruik van toepassing op alle verbonden personen van PNB:

- E-mails met vertrouwelijke informatie worden beveiligd verstuurd¹¹.
- Wachtwoord in combinatie met 2FA of MFA (zie paragraaf 3.3).
- De aanvullende informatiebeveiligingsmaatregelen, zoals beschreven in paragraaf 4.2, dienen getroffen te zijn op de eigen apparatuur.
- Automatisch forwarden van e-mail is niet toegestaan.
- Het is alleen toegestaan om zakelijke e-mail correspondentie via PNB e-mail te voeren.
- De e-mail sluit af met naam en functie binnen PNB, zodat de ontvanger duidelijk kan identificeren dat de e-mail vanuit de functie en PNB is verzonden.
- E-mails met (persoons)gegevens of bestanden die vertrouwelijk zijn of gevoelige (persoons)gegevens bevatten, dienen zo snel mogelijk na gebruik te worden verwijderd (óók uit de 'deleted en sent items'). Belangrijke gegevens of bestanden (bijvoorbeeld commerciële-, financiële-, identiteits- en privacygevoelige gegevens, zoals gezondheidsgegevens, kopie paspoorten, diploma's en CV's¹²) dienen zo snel mogelijk (na ontvangst) uit de mailbox te worden verwijderd en bewaard in een apart beveiligd dossier of archief op het bestuurssecretariaat van PNB. Een en ander rekening houdend met de uitgangspunten en termijnen zoals bedoeld in de AVG en het Privacybeleid van PNB.

6. Internetgebruik

- De verbonden persoon respecteert bij het gebruik van internet alle ter zake relevante wettelijke voorschriften, in het bijzonder de regels met betrekking tot de intellectuele eigendom en bepalingen van (economisch) strafrecht.
- De verbonden persoon kijkt, toont, downloadt of verspreidt geen bestanden of beelden die het imago van PNB kunnen schaden of de grenzen van betamelijkheid en fatsoen overschrijden. De verbonden persoon bezoekt het internet niet anoniem. Door het surfen op internet ontstaat een controleerbaar spoor naar de verschillende websites die bezocht zijn. (Onbedoeld) verkeerd gebruik kan imago en/of financiële schade voor PNB tot gevolg hebben, ongeacht disclaimers.
- Wees alert op phishing en andere vormen van cyberaanvallen en meld deze conform de PNB-incidentenregeling.

¹¹ Zie paragraaf 3.2: Zakelijke en gevoelige informatie die door of namens PNB wordt opgesteld en waarvan bekendmaking PNB kan schaden, wordt geclassificeerd als vertrouwelijk.

¹² Een cv van een sollicitant die niet is aangenomen mag maximaal 4 weken worden bewaard, tenzij er toestemming is om dit met een jaar te verlengen. Een cv van een werknemer die het bedrijf heeft verlaten, kan in principe nog maximaal 2 jaar na het einde van de arbeidsovereenkomst bewaard worden, wat samenvalt met de algemene bewaartermijn van veel personeelsdossiers.

7. Social media

De richtlijnen in deze gedragscode hebben enkel betrekking op werk gerelateerde berichten, of wanneer er een overlap is tussen werk en privé.

- Het is niet geoorloofd door de verbonden persoon om, zonder toestemming van PNB, uitingen, interne, vertrouwelijke, geheime en/of schadelijke informatie, zoals financiële gegevens, productgegevens, klantgegevens of andere persoonsgegevens, door middel van social media te verstrekken.
- Het plaatsen van zakelijke berichten op LinkedIn is toegestaan, voor zover dat bijdraagt aan de belangen van PNB en passend is bij de aard van de functie van de gebruiker. De geplaatste informatie dient feitelijk juist te zijn en niet misleidend, en de intellectuele eigendomsrechten van derden worden niet geschonden.
- De verbonden persoon is persoonlijk verantwoordelijk voor de inhoud van berichten die wordt publiceert op blogs, fora en andere media. De verbonden persoon is zich ervan bewust dat de gepubliceerde content voor onbepaalde tijd openbaar zal zijn, ook na verwijdering van het bericht.
- Verbonden persoon hebben een bijzondere verantwoordelijkheid bij het gebruik van sociale media: privémeningen van dergelijke functionarissen kunnen eenvoudig verward worden met de officiële standpunten van PNB. Houd hier rekening mee.
- De verbonden persoon is altijd voorzichtig met uitingen bij het aangaan van gesprekken via social media met klanten, partners, collega's en/of overige relaties. De verbonden persoon mag nimmer de goede naam en/of de dienstverlening en/of het product van PNB in kwaad licht brengen.
- De hoeveelheid informatie en inhoud die over verbonden personen en anderen wordt geplaatst wordt zoveel mogelijk beperkt.
- De inhoud van het persoonlijke profiel valt volledig onder de eigen verantwoordelijkheid van de verbonden persoon.

8. GenAI (zoals Copilot, ChatGPT)

Generatieve AI (GenAI) is een vorm van kunstmatige intelligentie die zelfstandig nieuwe content kan genereren, zoals teksten, beelden, audio en code. Binnen PNB mag GenAI uitsluitend op zorgvuldige, verantwoorde en transparante wijze worden ingezet.

- GenAI wordt gebruikt als hulpmiddel ter inspiratie, ondersteuning bij brainstormen of om alternatieve perspectieven te verkennen.
- Het gebruik van GenAI is aanvullend; gegenereerde teksten kunnen als basis of aanzet dienen, maar vervangen nooit het eigen denk- en schrijfwerk.
- De verbonden persoon voert uitsluitend openbare informatie in GenAI in. Vertrouwelijke documenten, persoonsgegevens, financiële of strategisch gevoelige gegevens worden niet gedeeld.
- Bij (vermoeden van) onbedoelde invoer van vertrouwelijke of persoonsgebonden informatie wordt dit onverwijld gemeld als incident of datalek conform de interne procedures.
- GenAI wordt niet gebruikt voor beoordelings- of besluitvormingsvraagstukken, zoals:
 - juridische interpretaties of advies;
 - feitelijke waarheidsvinding of verificatie van beleidsinformatie;
 - het beoordelen of selecteren van kandidaten (bijvoorbeeld in wervingsprocessen).

- De verbonden persoon blijft te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de inhoud, juistheid en kwaliteit van het werk.
- De gebruiker beschouwt de output van GenAI niet als autoritatief en beoordeelt deze kritisch.
- De gebruiker is zich bewust van mogelijke vooroordelen, onnauwkeurigheden en fictieve elementen in GenAI-uitkomsten.